

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Stormossen Finndalen, Filipstads kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610183 Stormossen Finndalen
Mittpunktskoordinat:	1398370 - 6608310
Totalareal:	437 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekade enligt Habitatdirektivet
Fastigheter:	Filipstads kommun: Hedensskogshyttan 4:1 samt Södra Mosserud 2:1 & 2:2
Ägandeförhållanden:	Större delen ägs av Bergviks Skog Väst AB (Hedensskogshyttan 4:1) resten ägs privat

Beskrivning av området

Stormossen är en representativ högmossa med höga naturvärden. Mossen är en ovanligt stor och gölrik koncentrisk mosse med en intakt lagg längs den östra kanten. Mosseplanet är mycket flackt och hyser en mosaik av tuvor och höljor. Tuvorna kan delvis visa tendens till strängbildning. Höljorna utgörs av stora mjukmattor eller lösbottnar, vanligen dominerade av kallgräs eller dystarr. På mosseplanet påträffas arter som flaskstarr, ängsull och glasbjörk.

Mossen omges av en smal, delvis tät och hög kantskog, vilken sluttar brant från mossen. Skogens fältskikt hyser arter som skvattram, odon, blåbär och lingon. I den sydvästra delen av mossen finns en ravin som kan spåras flera hundra meter in på mossen. Ravinen utgör en del av myrens dräneringssystem. I ravinens botten finns ett antal kärrväxter, vilket indikerar att vattnet i ravinerna kommer från fastmarksunderlaget. Genom sitt säregna avvattningssystem hyser Stormossen höga hydrologiska värden. Vidare är området av betydelse för fågellivet. Myren är i stort sett oskadd, avverkningsvägar från skogsbruket kan dock skönjas samt mindre dikningsverksamheter i myrens kant.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	4	*
7110	Högmossar	390	386

*/Naturtypen utgår på grund av ny definition av habitatet.

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Stormossen Finndalen är att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för ingående naturtyp. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att uppsatta bevarandemål uppnås. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen högmossar Stormossen Finndalen Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål**
Högmossar (7110)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 386 ha omfattning.</p> <p><i>Struktur och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vegetationen är naturligt lågvuxen på minst x ha. - Medelvärdet på maximal höjd av kärlväxter i ristuvor är inte högre än x cm och vitmossor täcker mer än x % av ytan. - Högvuxna negativa indikatorer, främst blååtätel men även glasbjörk, täcker ej mer än x m/ha. - Krontäckning för träd och buskar ska vara mellan 0-x % på öppen myrmark. - Skogbevuxen myr (91D0) utgör 35 ha av högmossens areal. - Hela objektet ska ha ostörd hydrologi, diken med avvattande effekt saknas. - Utbredning av mjukmattor och lösbottnar ska ej understiga x %. <p><i>Typiska arter</i></p>

**/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtypen *högmossar* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

- Omgivningar med intakt naturmiljö. Skogsbruk bör undvikas eller bedrivs med utökad naturvårdshänsyn i närheten av myrmarken.
- Opåverkad hydrologi; avvattande verksamhet får ej ske. De rätta växtbetingelserna för naturtypernas karaktärsarter och typiska arter ska bibehållas så att någon påtaglig minskning av ingående arter inte förekommer.
- Opåverkad hydrokemi; kalkning och andra verksamheter som kan påverka hydrokemin ska undvikas.
- Opåverkade strukturer/formelement (strängar, höljor, gölar mm). Undantag det som klassas som naturliga förändringar.

Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot naturtypen högmossar i Stormossen Finndalen

- Produktionsskogsbruk i eller i anslutning till Stormossen Finndalen utgör ett hot mot myrens naturvärden. Körning med skogsmaskiner i myrens kanter kan direkt och indirekt (avvattande effekt) skada myren. Kantzon mellan skog och myr har en viktig ekologisk funktion för flera av myrens arter. Viktigt är att en generös hänsyn tas vid skogsavverkning i omgivningen.
- Förändrad hydrologi genom dikning och andra markavvattande åtgärder påverkar både flora och fauna negativt.
- Torvbrytning.
- Spridning av kalk och andra ämnen, vilka kan ge drastiska förändringar på vegetationens sammansättning. Spridning av kemiska ämnen i områdets närhet får inte ske så att det kan påverka mossen negativt.
- Ökat kvävenedfall, vilket kan orsaka förändringar i växtsammansättningen t.ex. igenväxning av gölar. Igenväxning av gölar utgör hot för ett flertal fågelarter.
- Läckage av näringsämnen från intilliggande åkermark kan påverka myrvegetationen negativt.
- Exploatering i form av leder eller andra anläggningar kan skada objektet, antingen som en direkt effekt eller indirekt genom anläggningsarbetet.
- Ett alltför hårt tryck av besökare i närheten av störningskänsliga fågelarters häckningsplatser kan komma att innebära misslyckade häckningar.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att gynnsam bevarandestatus uppnås och bibehålls i Natura 2000-området Stormossen Finndalen.

Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt eller förbud mot markavvattning (11 kap 13-14 §§ Miljöbalken).
- Koncession eller tillstånd krävs för torvbrytning (12 kap 1-2 §§ Miljöbalken, Lagen om vissa torvfyndigheter 1985:620).
- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område.
- Samrådspplikt gäller enligt 12 kap 6 § Miljöbalken för t ex skogsbruksåtgärder.
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB, utgör hela Natura 2000-området.
- Hela området utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 i våtmarksinventeringen.
- Hela Stormossen Finndalen ingår i myrskyddsplanen.

Vid samråds- och tillståndsärenden är det viktigt att beakta hela myrkomplexet, d v s även myrmark som ligger utanför Natura 2000-gränsen, samt myrkomplexets tillrinningsområde.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

1980 påbörjades en riksomfattande våtmarksinventering. Stormossen Finndalen och 25 andra myrmar i Värmland bedömdes då ha så höga naturvärden att de kom med i Myrskyddsplanen

för länet. Som en följd av detta har även Stormossen Finndalen tagits med i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden, Natura 2000.

1999 antog riksdagen mål för miljökvaliteten inom 15 områden som sedan utmynnade i de 15 Miljömålen. Dessa syftar till att vi inom en generation ska ha löst de stora miljöproblemen. Arbetet konkretiserades 2001-2002 genom att flera delmål antogs. Enligt det andra delmålet till miljömålet "Myllrande våtmarker" ska samtliga våtmarksområden i Myrskyddsplanen för Sverige ha ett långsiktigt skydd senast år 2010. På samma sätt står det i delmål ett till miljömålet "Levande skogar" att ytterligare 900 000 ha skyddsvärd skogsmark ska undantas från skogsproduktion till 2010.

Genom ett regeringsbeslut från 1999 har naturvårdsorganisationen (Naturvårdsverket genom Länsstyrelserna och kommunerna och Skogsstyrelsen genom Skogsvårdsstyrelserna) fått i uppdrag att säkerställa en del av den areal skyddsvärd skogsmark som ska undantas från skogsbruk samt skydda myrar i myrskyddsplanen. Säkerställandet ska ske genom användning av de olika verktyg som står till buds:

- Biotopskyddsområden (Skogsvårdsstyrelser)
- Naturreservat (Länsstyrelser och kommuner)
- Naturvårdsavtal (Skogsvårdsstyrelser)

I fallet Stormossen Finndalen är det i första hand myrholmar och sumpskogar som inte kan avverkas utan att skada myrens värden som är aktuella att säkerställas. I övriga delar bör skogsbruk kunna bedrivas under förutsättning att hänsyn tas till övergångszoner (skog/myr) samt vid körning med skogsmaskiner.

Markägare som berörs av eventuella förslag till åtgärder kommer att informeras för en diskussion om vilka åtgärder som är möjliga/lämpliga för ett långsiktigt bevarande av värdefull myr och skog inom området. I det här sammanhanget vill Länsstyrelsen poängtera vikten av att staten och markägarna har ett gemensamt ansvar inte bara för skogsproduktion utan också för naturvård i skogen. Åtgärder att diskutera kan därför handla om frivilligt sparande av områden, naturvårdshänsyn vid olika skogsbruksåtgärder, naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och/eller naturreservat. När det gäller naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och naturreservat ersätter staten berörda markägare för de inskränkningar i skogsbruket som hänsynen till naturvård medför.

Bevarandestatus idag

7110 Högmossar

Nationellt

Under 1900-talet har den totala arealen av högmossar minskat i landet. Förlusten av naturtypen beror främst på uppodling, storskaliga torvtäkter samt markavvattnande projekt. Trots exploateringen av högmossar finns idag stora arealer kvar. En stor del av mossarna är dock påverkade av mindre husbehovstäckter samt markavvattningsprojekt. Denna påverkan kan på sikt leda till att mossarna bryts ner. I södra Sverige kan igenväxning av högmossarna komma att bli ett allvarligt problem. Igenväxningen beror här i många fall på ökat kvävenedfall. Endast ett fåtal högmossar i landet har idag en opåverkad hydrologi.

Stormossen Finndalen

Stormossen Finndalen utgör ett representativt exempel på naturtypen *högmossar*. Genom sin karaktäristiska flora och sin betydelse som fågellokal hyser området höga biologiska värden. Genom sitt obrutna mosseplan samt mossens säregna avvattningssystem har mossen dessutom höga hydrologiska värden. Vad det gäller naturtypstypiska kärlväxter påträffas rosling, dystarr, rundsileshår, vitag, kallgräs och tuvsäv. Typiska mossarter är flaggvitmossa, flytvitmossa, rostvitmossa, praktvitmossa, rufsvitmossa, rubinvitmossa och ullvitmossa. Utbredning och frekvens för arterna saknas dock.

Utifrån befintlig information bedöms området ha gynnsam bevarandestatus. Närmare inventering krävs dock för att fastställa detta.

Uppföljning

För att bedöma naturtypers och arters bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de uppfyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Inväntar nationellt uppföljningsprojekt.

Bilagor

1. Avgränsning av Natura 2000-området.
2. Utbredning av ingående naturtyp (klart efter basinventeringen)

Referenser

- Andersson, L. 1984. *Naturvårdsinventering i Värmland, Filipstads kommun*. Länsstyrelsen i Värmlands län. Karlstad.
- Fransson, S och Sjörs, H. 1984. *Myrinventering i Värmland*. (opublicerad) Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledningar*. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 1994: *Myrskyddsplan för Sverige*.
- Naturvårdsverket. 2004. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*. Version 4: 2004-05-07.